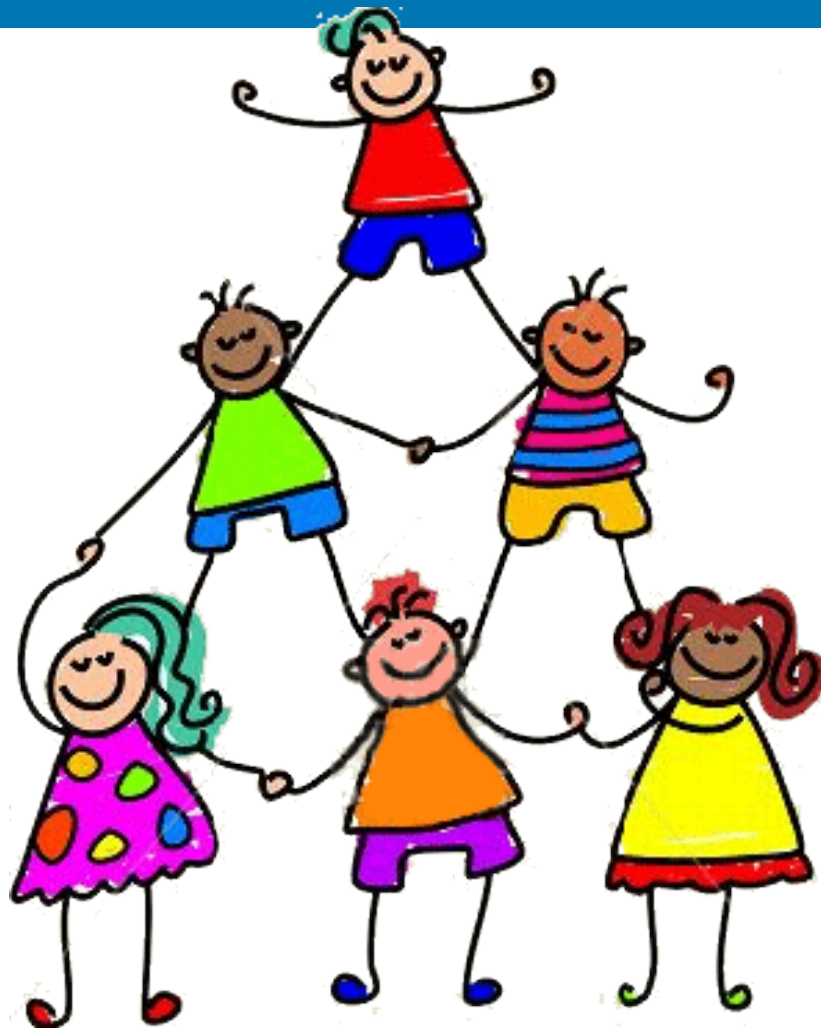

Pædagogisk læreplan for Klynge BV. B. - Haven 2019 - 2020

2019 - 2020

Læreplansarbejde i Klynge B

Lovgrundlag

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Den konkrete læreplan giver institutionen en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i hvert enkelt dagtilbud i forhold til den lokale børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til institutionen at beslutte, hvordan der konkret arbejdes med den pædagogiske læreplan. Læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som kan bruges aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og den pædagogiske praksis.

Klyngestruktur og læreplanerne

Det er politisk bestemt, at dagtilbudsområdet i Københavns kommune er opdelt i Klynger, hvilket betyder at Klyngen hænger sammen på en række forskellige parametre. Her i Klynge B har vi organiseret os i et ledelsesteam, hvor vi trækker på hinandens kompetencer, og dermed får en bred viden. Ledelsen arbejder med at have tovholderfunktioner der går på tværs af institutionerne, herunder ligger også den nye styrkede læreplan. I Klynge B arbejder vi med lokale læreplaner for de enkelte enheder, da vores børne- og familieggrundlag er meget forskelligt.

Personalet i Klynge B har to gange om året fælles personalemøder, hvor der arbejdes med at opbygge et fælles vidensgrundlag, samt at understøtte faglig sparring. Personalet har forskellige funktioner i de enkelte enheder i forhold til den faglige udvikling, og her arbejdes der også på tværs af Klyngen. Som eksempler kan nævnes: sprognævn, Kbh. barn netværk og også de faglige fyrtårne.

[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

De faglige Fyrtårne

Når læreplanen er udarbejdet, er der fra hver enkelt enhed udpeget en eller to Fyrtårne, der har til opgave, sammen med den pædagogiske leder at understøtte arbejdet med læreplanen i praksis. Det er ligeledes Fyrtårnene der, sammen med den pædagogiske leder, løbende skal revidere og justere i den pædagogiske læreplan. Det er meningen at læreplanen skal være et dynamisk dokument, der løbende ændrer sig alt efter hvilken børne – og familiesammensætning der findes på vores forskellige institutioner i Klynge B.

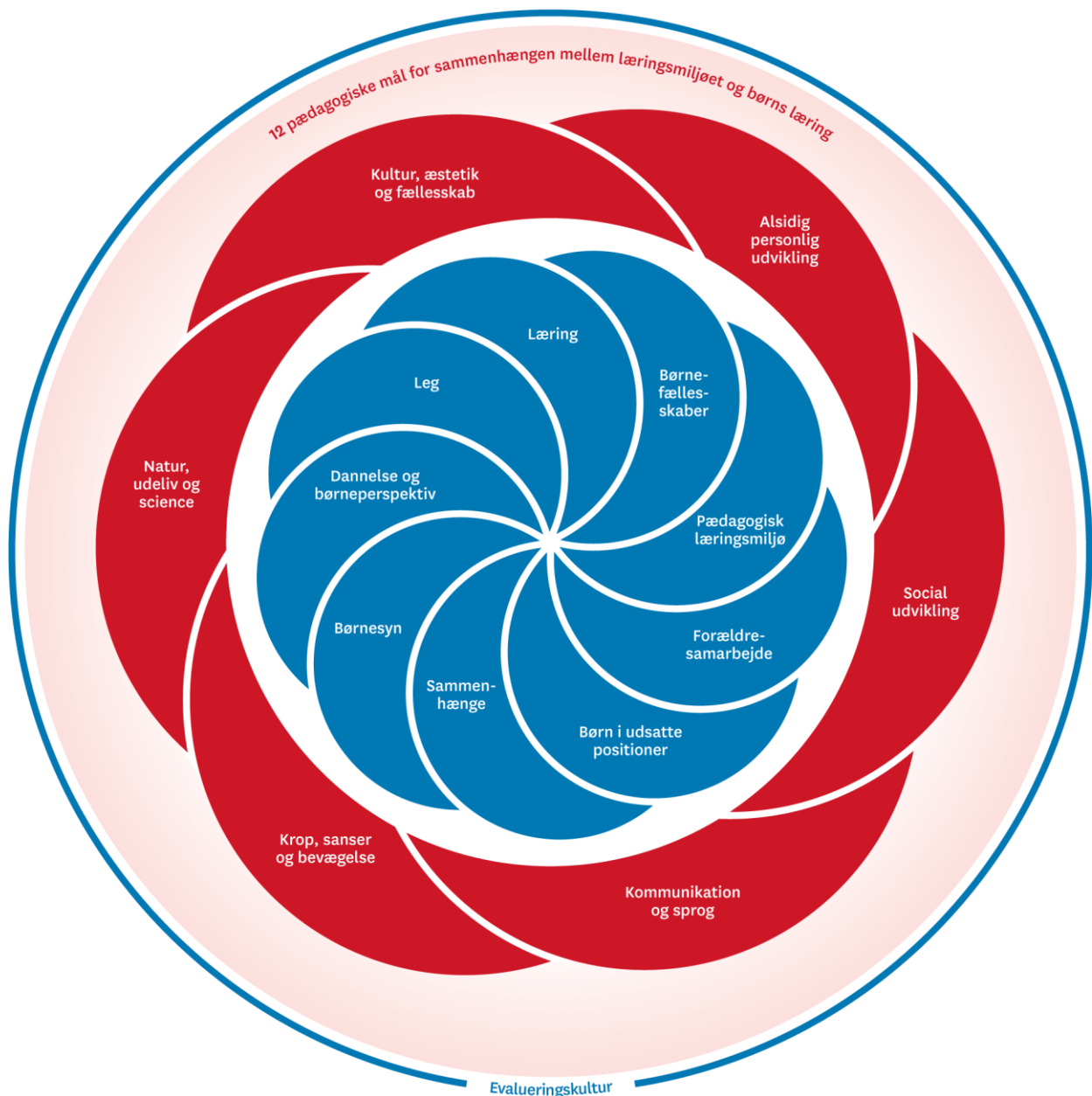
Høj faglig kvalitet i Klyngen

I Klynge B arbejder vi med at sikre, og udvikle, vores faglighed til gavn for børn og familier. Vi har gennem de seneste år arbejdet på at udvikle fagligheden på tværs i Klyngen ved hjælp af indsamling af ny viden på vores fagområde, der kobles på vores erfaringer fra praksis.

I arbejdet med de nye styrkede læreplaner vil vi synliggøre den faglig profil for alle medarbejdere i Klynge B. Denne profil tager udgangspunkt i lovgrundlaget for den nye styrkede læreplan. Profilen vil blive kvalificeret i samarbejde med bestyrelse og Klyngens 7 forældreråd.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Ministeriet har udarbejdet en grafisk oversigt, der viser delelementerne i det pædagogiske grundlag, samt hvordan disse elementer underbygger de 6 læreplanstemaer. Den blå del i blomsten repræsenterer det pædagogiske grundlag som alle enheder i klynge B. arbejder med. Den røde del af blomsten beskriver læreplanstemaerne som hver indeholder 2 beskrevne mål, for arbejdet i praksis.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Haven er fra 2004, og blev certificeret idrætsinstitution i 2008. Der er 5 grupper i Haven, 2 vuggestuegrupper, Sneglene og Myrerne med 12 børn på hver stue. 3 børnehavegrupper, der hedder Oldenborrene, Natsværmerne og Guldsmedene med 17 børn på hver stue, hvoraf 2 basispladser. Haven har 6 basispladser for børn med psykosociale problematikker, der alle er integrerede i børnehaven.

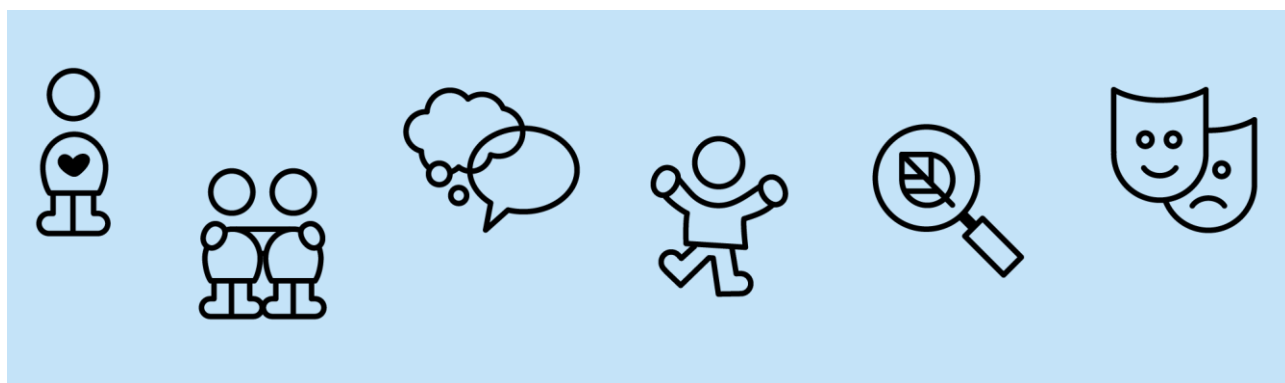
Haven er et hus i 2 etager med gode faciliteter, vi har bl.a. en stor sal med god plads til indendørs udfoldelse, lange gange der også anvendes til ophold, pædagogiske aktiviteter og meget andet. **Vuggestuen ligger på 1.sal, og børnehaven i stueplan med direkte udgang til legepladsen, fra hver stue.**

Vi er i gang med at etablere et krearum i kælderen, hvor vi kan udfolde børnenes kreativitet og fantasi med forskellige materialer.

Vi har en rummelig legeplads, der blev renoveret i 2011.

Vores legeplads appellerer til at styrke børnenes motoriske kompetencer og legepladsen er en stor sanseoplevelse. Vi har to rutsjebaner, en fodboldbane, en sandkasse, 3 slags gynger, 2 snurretoppe, fliseareal til eks. cykling, kridttegning og flere forskellige klatremuligheder. En mini skov, frugttræer med forskellige æblesorter, forskellige bærbuske, en hæk der omkredser vores legeplads og giver flere muligheder for gemmesteder.

Vi tilstræber, at have to uddannede pædagoger samt en medhjælper pr. gruppe, og vi hjælper altid hinanden på tværs i huset når der er behov for det.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- **Børnesyn:** Vi fokuserer på det enkelte barns kompetencer og ressourcer. Vi arbejder med anerkendelse, nærvær og omsorg som er vores fundament. Vi betragter barnet som en helhed med plads til individuelle behov.
- **Dannelse og børneperspektiver:** Børnegruppen i Haven er meget mangfoldig, hvilket giver os rig lejlighed til at arbejde med denne mangfoldighed med børnene som aktive medskabere. Børnene har ofte indflydelse på de pædagogiske aktiviteter der foregår i hverdagen, for selvom vi arbejder ud fra planlagte forløb, sørger vi altid for at inddrage børnenes perspektiv, så de på denne måde oplever at være aktive medskabere af deres eget liv. Vi vægter at følge børnene i legen, når det støtter deres udvikling. Vores udformning af vores pædagogiske læringsmiljøer tager altid sit udsping i vores aktuelle børnegruppes behov.
- **Leg:** Når vi benytter idræt, leg og bevægelse arbejder vi ud fra 4 overordnede pædagogiske mål som vi målretter vores aktiviteter imod. Disse pædagogiske mål er: fysisk, psykisk, kognitivt og socialt. Vi har fokus på at bevægelse ikke kun foregår i salen, men at anvende bevægelse og fysisk udfoldelse i hverdagen. **Legen er med til at styrke de sociale kompetencer og den personlige udvikling. Barnet øver sig i de sociale spilleregler, såsom i et eksempel, hvor han/hun får et nej til at være med i en leg. Her vil en voksen sætte ord på, hvorfor han fik en afvisning og vil guide ham til en anden aktivitet.** Vi betragter leg som kreative udfoldelser uden et synligt produkt, men som en understøttelse af børns udvikling.
- **Læring:** Vores læringsbegreb er tæt knyttet til legen, og vi mener at meget læring hos børnene foregår gennem legen. Det er gennem legen at børnene erkender verden, og det er gennem legen at børn kan sætte følelser og holdninger ind i forståelige rammer. I legen øver de sig i konfliktløsning, samarbejde, forhandling og mange andre vigtige sociale spilleregler.
- **Børnefællesskaber:** Vores pædagogiske aktiviteter samt børnefordelingen er skemalagt, og derved kommer børnene til at være med til forskellige voksne samt differentierede pædagogiske tiltag. Vi mener at dette er med til at give børnene optimale betingelser for deres generelle udvikling, hvor

det ikke kun handler om at vinde. Vi forsøger at stille fællesskaber til rådighed, hvor det enkelte barn har mulighed for at indtage forskellige positioner, og hermed lære noget nyt.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt ud fra tre forskellige pædagogiske elementer: Voksenstyrede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt vores rutinesituationer. Vi sigter hele tiden mod at finde en balance mellem de tre elementer, da der er vigtige dele af læring for barnet i alle tre elementer. Som idrætsinstitution bruger vi naturligt bevægelse og fysisk udfoldelse i vores hverdag. Dette gælder selvfølgelig i vores voksenstyrede aktiviteter, hvor vi har en del fysiske aktiviteter hver dag. Vi er opmærksomme på at følge børnenes spor, og forsøge at udvide læringen for dem i de selvvalgte aktiviteter. I vores rutinesituationer er vi opmærksomme på at f. x. den sproglige udvikling lige så godt understøttes i puslesituationer, spisesituationer eller i garderoben, som i de sprogaktiviteter vi stiller til rådighed, og hvert element har sin egen værdi. Vi anser alle elementer i vores hverdag som et vigtigt læringsrum for barnet.

Hver dag har vi samling på stuerne, som er en vigtig del af Havens hverdag og et struktureret læringsrum for såvel store som små. Hvert enkelt barn har mulighed for at deltage på sit eget niveau, og bidrage til fællesskabet på det niveau de befinder sig i, uanset børnenes forskellige forudsætninger for læring. Vi tilbyder rugbrød kl. 9.30, frokost kl. 11 og frugt kl. 14. Vi ser madsituationerne, som en del af læringsplanerne, fordi det er hverdagsrutiner, hvor barnet kan udvikle dannelse, kulturelle, personlige og sociale kompetencer. Stuerne har en tur dag hver uge, hvor der øves ”gå i trafikken”, går på oplevelse i nærområdet, øve beskedmodtagning, natur o.lign.

I Haven arbejder vi med at give børnene en rød tråd, både så overgangen fra vuggestue til børnehaven bliver lettere, men også således at børnene i hele institutionen kender hele personalegruppen. Legeplads torsdag er en dag, hvor både vuggestuerne og børnehaven er ude hele dagen på vores legeplads. (vi spiser frokost inde på stuerne). Denne dag starter vi med opvarmning på fodboldbanen og derefter vil børnene blive tilbudt forskellige idrætsaktiviteter rundt om på legepladsen. Her har børnene mulighed for at lære både voksne og børn at kende på tværs af stuerne og børnene bliver udfordret sanseligt og motorisk på mange forskellige måde, og det kan være med til at give lysten til at udforske naturen. Dagen igennem øves beskedmodtagning og sociale kompetencer, samtidig med medbestemmelse.

Fredagsrock er en dag, hvor hele huset samles enten i salen eller på fodboldbanen og synger planlagte 4-5 sange over 4-5 fredage. Dette giver en samhørighed blandt børn og voksne og en genkendelighed, idet de samme sange bliver sunget over flere fredage. Sproget er i fokus, idet mange af sangene bliver sunget med fagter, så alle børn kan være med uanset sprogligt niveau. SOB er for børn, som har brug for ekstra sproglig stimulering og dette gøres via bevægelse.

Storgruppe er for de børn, som skal i skole i det følgende år. De samles hver onsdag og har enten aktiviteter hjemme i Haven eller på tur. Her forberedes børnene til overgangen mellem børnehaven til skolen. Hver onsdag har vi teamdag i vuggestuen, hvor vi mødes på tværs af de to vuggestuer, hvor børnene inddeles i stor, mellem og lille gruppe. Grupperne er sammensat ud fra deres nærmeste udviklingszone, så de kan spejle sig og udvikle sig i trygge rammer.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Haven anser vi vores forældre for at være en ressource i barnets liv. Vi vil gerne have et tæt samarbejde med forældrene, og i hverdagen prioriterer vi at have en tæt dialog med forældrene om barnets udvikling og trivsel. Vi afholder opstartsmøde når et barn lige er startet i Haven for at kunne afstemme forventninger med hinanden, og have en snak med forældrene om, hvad det betyder at gå i daginstitution. **Vi tilbyder en trivselssamtale efter barnet har gået i institutionen i ca. 6 måneder.**

Vi har hvert år et forældremøde, som enten kan være et fællesmøde for alle stuer (med et aktuelt emne) eller stuevis. På disse møder er der valg til forældreråd, som er vores tætte samarbejdspartner.

Vi afholder videns overdragelse møde for forældre til børn, der skal i skole året efter. Ved dette møde, vil vi fremlægge barnets nuværende udviklingstrin. Her vil blive talt om barnets styrker og også, hvor vi i samarbejdet med jer forældre kan støtte op omkring barnets videreudvikling, så han/hun kan blive bedre rustet til den kommende skolegang.

Vores forældregruppe kommer fra mange forskellige steder i verden, og der kan være forskellige behov i forhold til samarbejdet som vi forsøger at imødekomme. I løbet af året afholder vi forskellige typer af sociale arrangementer som eksempelvis fejring af jul, **sommerfest og Bag for en Sag**, hvor vi har fokus på det sociale sammenhold i forældregruppen. Vi råder og vejleder forældre i forhold til barnets udvikling og trivsel i institutionen, og vi har det vigtige til fælles, at vi vil hver forældres barn det bedste.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Haven har vi ofte børn, der i kortere eller længere tid befinder sig i en udsat position, enten pga. barnets socioøkonomiske baggrund, manglende sprog eller andre årsager. I Haven har vi 6 basispladser, der er integrerede på stuerne i børnehaven, hvilket betyder at vi i hele huset arbejder efter at skabe rum til børn i udsatte positioners trivsel, udvikling og læring. Vi arbejder med børn i udsatte positioner ud fra et blik på barnets styrker og kompetencer, som vi sigter mod at udvide hele tiden med blik for at barnet kan være en del af forskellige børnefællesskaber, og bidrager med det barnet kan.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Hvert år har vi et særligt tilrettelagt forløb, der sigter mod de ældste børn der skal starte i skole. Vi arbejder målrettet med temaer for gruppen, der sigter mod at gøre børnene klar til overgangen til skolen. Emner kan f.eks være, årstider, kroppen, verden/universet.

I denne gruppe er fokus på dybden i sproget, ordforråd, abstrakt tænkning, at gøre børnene nysgerrig og læringsparate.

Året før barnet skal i skole afholder vi videns overdragelse møde med forældre. Vi er i stærkt samarbejde med Husums skole og hvis vi, eller skolen, finder det nødvendigt i forhold til at sikre det enkelte barns trivsel i overgangen, vil vi/skolen indkalde til skoleoverleveringsmøde. Vi anvender det elektroniske videns overdragelsesskema, hvor såvel forældre som institutionen skal udfylde en del.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger lokalområdet aktivt, og går jævnligt ture i området. Vi bruger Volden, Husum legeplads, Mosen, nærliggende kirker, biblioteker og legepladser og Kastanjelunden. Vi tager også på busture til forskellige kulturelle oplevelser i København. I øjeblikket har vi 2 Christianiacykler til låns, som anvendes flittigt.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Haven er vi fuld gang med at udvikle vores fysiske læringsmiljøer, der skal tilrettelægges efter vores aktuelle børnegruppe. Vi bestræber os på at indrette vores rum, så det er tydeligt for børnene, hvad der skal foregå, og så rummet kan fungere som en 4 voksen på stuen. Vi er opmærksomme på, at rummene skal være æstetisk indrettet, og at der ikke er for meget rod der forvirrer børnene. Når rummene er indrettet optimalt i forhold til den aktuelle børnegruppe, vurderer vi at det også giver et bedre psykisk miljø for børnene, idet dette vil minimere antallet af konflikter, og understøtte leg i mindre grupper. Vi er i vores indretning opmærksomme på at tilgodese forskellige type børn, således, at der er plads til både fordybelse og vilde leg. I

løbet af dagen opdeler vi børnene i mindre og større grupper, og sørger således for at der er plads til at få øje på det enkelte barn, samt at kunne gribe børnenes initiativer og perspektiver.

I børnehaven har vi øjeblikket et teaterhjørne (hvor børnene kan styrke deres selvopfattelse ved at mærke/turde være i forskellige roller med eller uden udklædningstøj) , Lego hjørne, (hvor de kan fordybe sig og taktilsansen er i spil, samt det sociale)

I vuggestuen har vi eks. på sneglestuen et rum til motoriske udfoldelse, hvor der kan brydes, pudeleg, rut-sjebane, klatrestativ og andre redskaber til motoriske lege. Det andet rum er delt små læringsrum eks. læsehjørne, køkkenområde og Lego hjørne. Disse små læringsrum inviterer til fordybelse og alsidig udvikling. Vores lange gange, som vi både har i børnehaven og i vuggestuen, bliver anvendt til ophold, pædagogiske aktiviteter, læringsmiljøer og meget andet.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen og i børnehaven inddeler vi os hver dag i mindre eller større grupper, så vi får mulighed for at få øje på børnene hver især. Vi sammensætter grupperne på tværs af køn og alder, så børnene kan spejle sig på forskellige måder i de forskellige fællesskaber. Andre gange sammensætter vi grupper ud fra deres udviklingszone, som barnet skal kompetenceudvikle. På denne måde bliver det også muligt for barnet at bidrage til fællesskabet på varierende måder.

Når vi arbejder i mindre grupper, kan vi se at det er godt for børnenes evne til fordybelse og koncentration, idet det bliver lettere at undgå forstyrrelser fra andre børn og voksne. Vi ser dermed at børnene kan forblive i et flow, som er givende i deres alsidig personlig udvikling.

Vi bestræber os på at have en vekselvirkning mellem vokseninitierede aktiviteter, og børneinitierede aktiviteter. I de voksenstyrede aktiviteter bestræber vi os på at kigge efter tegn hos børnene i forhold til hvordan aktiviteten skal udformes. Disse tegn ser forskellige ud alt efter om det er i vuggestuen eller børnehaven, og alt efter hvilken sproglig kompetence barnet besidder. Et eksempel på tegn, kan være at vi går på tur til Mosen, men da interessen for gravemaskinen på vej derhen er større, vælger vi at blive ved gravemaskinen. At blive ved gravemaskinen i stedet for at gå videre til det oprindelig mål, som Mosen, følger vi børnenes interesse, som de tydeligt viser ved deres kropssprog/nysgerrighed og dermed får medbestemmelse i deres dagligdag.

I vores rutinesituationer lægger vi vægt på at barnet er så selvhjulpent som muligt, så barnet får en oplevelse af, at selv kunne mestre ting. Rutinesituationerne er samtidigt et godt læringsrum for barnet til at øve sig i vedholdenhed. I både vuggestuen og børnehaven inddrager vi børnene i de daglige gøremål, eksempelvis ved at deltage i borddækning, af- og oprydning, på denne måde får barnet en oplevelse af at yde et betydningsfuldt bidrag til fællesskabet og en følelse af at mestre.

Vi anerkender barnets følelser, hvilket betyder at vi siger højt, hvad vi ser barnet føler, og herefter hjælper vi barnet med at rumme følelsen. På denne måde bliver barnet klar over de forskellige følelser er i orden at have, og samtidig få følelsen af at være et værdifuldt menneske.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Haven har vi legen som omdrejningspunkt, da det er gennem legen at børn erkender verden og udvikler en selvforståelse (hvem er jeg?).

Legen er et sted, hvor den voksne kan være deltagende, understøttende eller tilbagetrukket.

I legen er det muligt at øve børnenes sociale kompetencer. Både i børnehaven og vuggestuen lægger vi vægt på at øve legekompeter. I legekompeter, øver barnet sig empati, udvikler sociale færdigheder, selvforståelse og lægger grund til erfaringsdannelse.

Det gør vi fx. ved at vise børnene hvordan man leger, at man kan spørge om lov til at være med i en leg, eller hvordan man som barn kan byde ind i en leg ved at tilføre et element som de andre ikke havde tænkt på. Sidstnævnte kræver ofte understøttelse fra en voksen, der er på sidelinjen i legen.

I de daglige pædagogiske (vokseninitieret) aktiviteter har vi faglige overvejelser med henblik på at skabe nogle grupper, hvor børnenes sociale kompetencer er i spil. I legen øver børnene sig i konflikter, konfliktløsning, samarbejde.

Når vi alle er på legepladsen, har børnene mulighed for at øve sociale kompetencer på en anden måde end i de voksenskabte grupper, og her er de voksnes rolle at være guidende i legen. Fx kan de voksne sætte en leg i gang på legepladsen, for at få børnene med i et fællesskab, eller at være understøttende med rekvisitter til en eksisterende. Vi benytter bl.a. ”Torsdag legepladsdag”, til at vuggestuebørn og børnehavebørnene kan lære af hinanden. Eks. vuggestuebarnet spejler sig i børnehavebarnet og børnehavebarnet udvikler empati og omsorg for de små.

I de forskellige fællesskaber, som barnet er en del af i løbet af dagen, har vi i Haven rig mulighed for at arbejde med forskelligheder. Vi er en børnehaven med en mangfoldig børnegruppe, som bidrager til kulturelle og personlig berigelse. Både i udseende, kulturel baggrund, og familiebaggrund er der forskelle, der er vær-

difulde at tale om. Det giver børnene et blik for at forskellighed er godt, og selvom der er nogen, der er meget anderledes end mig kan vi sagtens være gode venner og lege sammen. Vi kan også arbejde bevidst med forskellighed fx ved at fejre forskellige andre højtider end de traditionelle danske højtider.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Haven er sprogarbejdet en af vores vigtigste fokuspunkter. Vores pædagogiske læringsmiljø i Haven er tilrettelagt så børnene har mulighed for at kunne udtrykke sig på mange forskellige måder. Vi har bl.a. bøger tilgængeligt, vi har f.eks. tegninger/billeder, som illustrerer situationer/følelser eller dyr. Eks. Har vi i børnehaven, på ruderne ud til vores legeplads, billeder af insekter og planter, som vi kan finde i naturen på legepladsen. På denne måde kan vi tale sammen om dyret, imens vi sanser visuelt og ved berøring.

De sproglige kompetencer hos børnene er forskellige både pga. aldersforskel, og pga. at nogle børn er flersproget. Både i vuggestuen og børnehaven er vi bevidste om, den voksens sproglige rolle både via kropssprog, mimik og tale, samtidig benyttes understøttende piktogrammer i nogle situationer. Både det nonverbale og det verbale sprog er vigtigt, da det er en forudsætning for deltagelse i forskellige fællesskaber. Det er vigtigt, at vi stimulerer børnenes ordforråd, begrebsforståelse og sproglige nysgerrighed. Det er et arbejde der foregår på forskellige måder gennem det pædagogiske læringsmiljø hele dagen, men som selvfølgelig ser forskelligt ud alt efter, om det er ved samling, under spisningen, hvor der er mulighed for tæt dialog, eller på legepladsen, hvor den sproglige understøttelse af børnene retter sig mod at guide børnene.

I vuggestuen laver vi aktiviteter som samling, højt læsning, sangleg, der er afstemt efter børnenes alder og funktionsniveau, og som er genkendelige. Vi sætter ord på alt hvad vi gør, og her er vores rutinesituationer gode læringsrum for at øve den sproglige kompetence hos børnene.

I legen kan børnene udtrykke sig og komme med forslag til hvordan legen kan foregå og selv komme med tilføjelser, både ved vokseninitieret og i børneinitieret lege. **Sproget styrker barnets selvværd, selvrespekt og selvtillid, når barnet føler at det bliver hørt, set og mødt i børnefællesskaber, samt af de voksne.**

I børnehaven har vi flere voksenstyrede sprogforløb med børnene, hvor der er fokus på at videreudvikle den dansksproglige kompetence. Vi har eks. sprog og bevægelse (SOB), hvor der er fokus på tilegnelse af sprog, motorik, perception, såsom modtage en besked og handle derefter. Ligeledes bruger vi i børnehaven

rutinesituationer som fx garderoben til at sætte ord på både ting og handlinger, og at have dialog med børnene om, hvad der fylder hos dem.

I vores samling opfordrer vi børnene til at tale, og vi visualiserer vores dagligdag med billeder, tavler osv.

Haven har en sprogansvarlig i både børnehaven og vuggestuen, og såfremt der er børn der har behov for en særlig sproglig stimulering, kan de blive indstillet til talepædagog/logopæg efter en dialog med forældrene. En del af talepædagogens/logopædens arbejde vil være at tale med personalet om, hvordan det pædagogiske læringsmiljø kan tilrettelægges så det understøtter barnets behov. Talepædagogen vil derudover også tale med forældrene om, hvordan de bedst muligt kan stimulere deres barn sprogligt derhjemme. Således kan barnet udvikle sine sproglige kompetencer simultant både hjemme og i institutionen. Dette giver også et bedre samarbejde mellem de to vigtigste arenaer i barnets liv.

I Haven laver vi sprogvurdering på alle børn ved, 3 år, 4 år og 5 år (før-skole).

I vuggestuen laver vi 3 års vurdering inden de starter i børnehaven.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi ønsker at arbejde med krop og bevægelse på en måde der støtter barnet i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på sin krop. Hvis barnet kender sin krop, giver det større selvtillid og selvværd. Vi tænker ind i at kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaringsdanne, viden samt følelsesmæssigt og sociale processer, ligesom at kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

Vi er en idrætsinstitution, og vi mener at børn oplever glæde og forståelse for deres krop ved at bruge kroppen på forskellige måder. Barnet udvikler en kropsidentitet både som individ, men også via kropslige erfaringer i sociale samspil.

Vi har en sal i huset og denne sal er tilgængelig for husets stuer. Her har vi ribber, store og små madrasser og mange forskellige redskaber, som kan styrke og stimulerer barnets motorik og sanser. Uanset om det er til lege, som forhindringsbaner, kamp lege, løbe lege, klatrelege, samarbejdslege eller taktilstimulerende eller balance lege, som yoga, massage, mindfulness, kropslege i stille tempo, så er salen altid fyldt med ivrige, fantasifulde og nysgerrig børn.

Eksempelvis i vuggestuen, sætter vi ord på forskellige dele af kroppen og supplere med sange, hvor kroppen er i fokus. Vi laver forhindringsbaner, som stimulerer barnets vestibulær/balance og taktilsansen. Vi laver massage eller maler med ansigt maling for at stimulere taktilsansen. Vi kan også finde på at tænke ind i anderledes baner. Fx kan det være barnet skal ligge på maven på gulvet og lave puslespil, eller at sidde omvendt på stolen når barnet sidder ved bordet. Vi har i løbet af dagen tilrettelagt læringsmiljøerne, så det bliver muligt for barnet at bruge både fin- og grov motorikken.

I børnehaven veksler vi med at lege vilde og stille lege, som f.eks. kamplege, hvor det taktile/vestibulære sanser er i fokus eller at tegne med fødderne, som når vi har en tuds mellem tærne og tegner på papir, der er spredt ud på gulvet. I begge lege har vi fokus på det kropslige og sociale.

I børnehaven har vi afslapning efter frugt, hvor det stimulerer bl.a. børnenes psykiske trivsel. Afslapningen

giver mulighed for at mærke den indre ro, og mulighed for at reflektere, om alt det de er blevet stimuleret med igennem dagen, eller bare at kunne slå fra, for et kort øjeblik. Det er en aktivitet, som mange børn skal øve sig i, fordi børnelivet i dag kan være meget hektisk. Barnet skal hele dagen være opmærksom på at , finde legekammerater, lære et sprog, udfordres kropslig osv., så dét, at skulle geare ned og finde ro, også kan være en kropslig udfordring.

Når vi er på legepladsen i forskelligt slags vejr, understøtter det barnets sanser motorik, og oplevelse med forskellige former for materialer som f.eks. sand, mudder, vand, sne regn osv.

Sanserne, som dufte og smage bliver også sat i spil på legepladsen, fordi vi har bærbuske, frugttræer og mange forskellige slags grønne træer.

Ved indendørs aktiviteter, der styrker barnets finmotorik, kan barnet samtidigt få styrket sin evne til at fordybe sig i længere tid ad gangen, tilpasset efter barnets alder og funktionsniveau. Vi har meget få regler i forhold til hvad børnene ikke må med deres krop, fx må børnene gerne sidde på bordene og tegne, løbe på gangene o.a. Ved at styrke børnenes motorik gavner det deres indlæringssevne og selvsikkerhed.

I overgangen til legepladsen bruger vi tid på at tale med børnene om, hvilket tøj de skal tage på, alt efter om vejret er varmt eller koldt. Dermed får børnene en kropsforståelse, om noget er varmt eller koldt. Selvhjulpethed er en stor del af vores dagligdag bl.a tager vi trapperne fremfor elevatoren.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har i Haven, Brønshøjs dejligste legeplads med gode motoriske og sanser muligheder for et hvert barn. I Haven mener vi, at det er vigtigt, at børnene får konkrete og positive erfaringer med naturen. Vi kan som voksne vejlede børnene om naturen og dens ressourcer, men det er lige så vigtigt at barnet selv erfarer, hvad der sker i naturen, og får lov til at lugte, smage, høre og mærke naturen. Vi er generelt ude i al slags vejr, både på vores legeplads og på ture rundt i lokalområdet. Vi taler med børnene om, hvordan vi kan have respekt for naturen, hvordan vi passer på naturen, og hvad vi kan bruge naturen til. Vi bruger naturen kreativt, såsom kastanje/blad kunst, maler på sten, børnene bygger med bildæk, brædder, træplader både børn imellem og sammen med voksne. Vi har æbletræer på legepladsen som vi plukker sammen, smager på, klatre i og ser årstidernes forandring i. Vi laver saft, tærter og mos af æblerne. Dette kan bidrage til at børnene får en forståelse af, hvor maden kommer fra og årstidernes forandring og kendetegn.

Vi bruger også naturen som værksted, og laver forskellige eksperimenter sammen med børnene, så de kan få en forståelse af hvad der fx sker med sne når det bliver varmt i vejret igen. Alt efter alder og funktionsniveau taler vi med børnene om årstidernes skifte, og hvordan vi kan mærke det på vores egen krop når vi er på legepladsen.

Vi har en vandslange på legepladsen, som flittigt bruges i forskellige vandlege i løbet af de varme måneder. Det kan eksempelvis være vandkampe, vandhuller (hvor børnene kan tage vand fra og bruge kreativt), børnene eksperimenterer selv med vand og eks. skaber sæbevand/bobler med sugerør eller puster til ting, der ligger i vand. Her får børnene en viden/forfølelse af rum/størrelse, styrket mundmotorikken og brugt sin kreativitet, mens de leger.

Ved hjælp af vores IPAD indhenter vi viden omkring naturen sammen med børnene. Indhentning af ny viden kan stimulere børnenes nysgerrighed, engagement og interesse for læring.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er bevidste om at tale om børnenes forskelligheder bl.a. inden for det kulturelle område. Det betyder at vi er opmærksomme på mange forskellige traditioner, der knytter sig til en anden kultur end den danske, samtidigt med at vi introducerer børnene for danske traditioner og værdier gennem afholdelse af fx jul, påske, fastelavn, halloween, fødselsdag osv. Derfor taler vi fx også om når det er ramadan, og hvilke traditioner der knytter sig hertil. Vi bruger bl.a. tid i vores samling til at tale om disse ting, og vi oplever at børnene gerne vil fortælle om de forskellige traditioner der knytter sig til deres kultur. Vi bruger aktivt vores forældre som sparring når der er noget vi ikke ved, hvilket også får forældrene til at føle sig som en del af vores fællesskab i Haven.

Når vi laver kreative aktiviteter sammen med børnene, har vi fokus på hvad der sker i processen, og er opmærksomme på, at det enkelte barn ikke altid får lavet et produkt de kan tage med hjem. Det vigtigste for os er, at se den proces som barnet er i, når vi laver kreative aktiviteter, og at barnet kan øve sig i finmotorisk kompetence, at fordybe sig i noget og være en del af det fællesskab netop der hvor de er. Eks. når et barn er ved at udvikle finmotorik, så kan det være at han/hun kommer hjem med et stykke karton, som oprindelig skulle ligne en nisse, men ligner en rundcirkel. Her har barnet øvet sig i at klippe og det færdige resultat er ikke det vigtigste i denne proces.

Vi arbejder med forskellige materialer som fx vådt kartoffelmel, maling, fjer, vand osv. Vi klipper, limer og tegner meget og udfordrer børnenes fantasi ved at introducere dem til flere forskellige fremgangsmåder inden for et givet emne. Vi tager selvfølgelig barnets alder og funktionsniveau i betragtning så barnet oplever at få passende udfordringer.

I børnehaven har vi et æstetisk læringsmiljø, som eks. et teater hjørne. Her kan barnet styrke deres selvopfattelse ved at mærke/turde være i forskellige roller med eller uden udklædningstøj

Vi tager billeder sammen med børnene og anvender disse billeder som en del af vores dagbøger. Vi vil, som udgangspunkt skrive dagbog 2 gange om ugen.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I den daglige pædagogiske praksis er det vigtigt for os at kunne prioritere rigtigt i valget af aktiviteter, da vi ønsker at bruge vores ressourcer optimalt i arbejdet med udvikling af vores børn på institutionerne. Måden at gøre dette på er bl.a. at sikre at vores pædagogiske praksis kontinuerligt udvikles til at kunne understøtte såvel det enkelte barn som børnegruppens udvikling. For at sikre dette skal vi reflektere over vores praksis såvel i planlagte aktiviteter med bestemt målgruppe, som i vores rutiner og i aktiviteter hvor vi vælger at følge børnene. Vi vægter at handleplaner, i almen praksis, er lette at udarbejde og kunne evaluere på, med henblik på at kunne justere hvis indsatsen viser sig ikke at have den ønskede effekt for barnet/aktuel målgruppe. Vi bruger ofte SMTTE-modellen som alle medarbejdere og ledere i klyngen fælles, bruger på såvel

vores ressourceteam møder som i almen praksis. Vi bruger endvidere Evaluerende pædagogisk praksis metoden udviklet af EVA. Vi bruger også projektbeskrivelser ved særlige aktiviteter som involverer større børnegrupper når det giver mening. Evalueringen sikrer at vi måler på effekt og tegn på samme. Derfor aftales der konsekvent dato for evaluering på indsatser. For os er det især vigtigt, da det er her vi får blik for effekt eller manglende effekt, jævnfør målet. Hvorfor handleplaner, uanset hvilken metode vi bruger, skal justeres eller ændres, såfremt manglende effekt ikke viser sig. Vi inddrager naturligvis forældre når det handler om et enkelt barn, dette også for at sikre, at forældrene kan understøtte udviklingen og følge initiativerne omkring institutionen har igangsat omkring deres barn.

TOPI (Tidlig, opsporing og indsats) bruger vi, som et evaluerings værktøj, som sikrer systematisk arbejde med den tidlige og forbyggende indsats. TOPI udarbejder vi 2 gange om året.

Videns overdragelse for de ældste børn, hvor personalet vurderer barnets kompetencer indenfor sociale, personlige, krop & bevægelse og sprog udvikling.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Nye styrkede læreplaner er et redskab, som løbende skal evalueres på alt efter, hvilken børnegruppe vi har. Vi vil løbende lave evalueringer af de forskellige punkter i læreplanerne. Dette vil foregå på vores personalemøder i løbet af året, hvor evalueringen og justeringen i praksis altid er på dagsorden samt på vores årlige personale dag.

Hver anden uge har vi stuemøder, hvor vi forbereder kommende ugers aktiviteter og én gang om måneden har vi teammøde, hvor vi mødes afdelingsvis for at tage aktuelle tematikker op.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

